

Botaniska anteckningar från en resa i södra och mellersta Norrland år 1885.

Af L. M. NEUMAN.

Såsom innehafvare af Knigges resestipendium besökte undertecknad förra sommaren, hufvudsakligen i ändamål att studera norra Sveriges *Viola*-former ¹⁾, dels Jemtland dels spridda platser i Medelpad, Ångermanland och Vesterbotten. Då uppmärksamhet och tid sålunda till största delen togos i anspråk för nyss nämnda växtslägte, är det helt naturligt, att ej tillfälle gafs till något mera noggrant studium af öfriga kritiska fanerogamer, och hvad jag här rörande dem kan hafva att meddela eger, om några iakttagelser öfver vissa hybrida former undantagas, nästan uteslutande växtgeografisk betydelse.

Med afseende på nomenklaturen har jag följt Botaniska Föreningarnes i Lund och Upsala "Pointsförteckning öfver Skandinaviens växter I." och har därför ej ansett mig behöfva anföra auctorsnamnen på i sistnämnda arbete upptagna, af mig här anförda växter.

Artemisia absinthium — Mpd ²⁾ i stor mängd på Bremön, efter allt utseende fullkomligt vild. Enligt Hartmans Flora är denna art på Sveriges ostkust utbredd från Skåne till Helsingland. Att den i södra Sverige t. ex. vid Båstad och Torekov är lika inhemsk som i det öfriga norra Europa, torde väl vara säkert,

1) Dessa komma att särskildt bearbetas.

2) I stället för Medelpad begagnas förkortningen Mpd,
" " " Ångermanland " " Ågm,
" " " Vesterbotten " " VB.

men huru det förhåller sig i detta hänseende på de öfriga lokalerna, är okänt, enär vår floristiska literatur i fråga om dylika, sedan lång tid tillbaka odlade växters utbredning ej skiljer mellan lokaler, der de kunna antagas vara vilda och lokaler, der de — att döma efter omständigheterna — synas förvildade.

A. campestris — Mpd, Alnöstranden nära Eriksdal, antagligen införd.

Erigeron elongatus — Mpd, Tynderö. Bland de former, som i vårt land gå under namnet *E. elongatus*, har jag sett en, hvilken utmärker sig genom synnerligen små korgar i mera klaselik än qvastlik samling och därför ganska lifligt erinrar om *E. Mülleri* (exemplar dels från Torneå lappmark, tagna af L. FORELIUS 1864, dels från Jemtland, Ström meddelade af S. H. SVENSEN 1881). Med nämnde form öfverensstämmer den i Tynderö träffade växten hufvudsakligen, om än dess robusta, brunröda stjelk och rika blomställning förlänar honom en ganska markerad habitus. Från *E. acris*, hvilken flerstädes i Norrland t. ex. Ågm, Örnsköldsvik, Mpd, Sköns socken, träffas med långa strålblommor, är den lätt skild genom sin glatthet.

Carduus nutans — Ågm, Husum på barlast

Cirsium heterophyllum × *palustre* — Till den enda förut kända lokalen ¹⁾ i Norrland må läggas tvenne nya, äfven dessa inom Medelpad, nemligen Indal och Tynderö.

Lappa tomentosa — har jag ej sett i Mpd utom på barlastplatser. Den här inhemska arten synes vara *L. intermedia*, dit jag hänför såväl den form, hvilken i ymnighet förekommer nära Sundsvall vid Sidsjö-åns inlopp i Selångersån och vid grushålan vester om sta-

1) I "Bidrag till kännedomen af södra Norrlands flora, samlade under en af Kongl. Vetenskapsakademien understödd resa i Medelpad och Jemtland år 1884" af L. M. Neuman. Se Öfversigt af Kongl. Vetenskapsakademiens Förhandlingar 1885, n:o 3 pag. 29—51.

den, som den, hvilken träffas här- och hvarstades på Alnön i alder- och björkdungar.

Mulgedium alpinum — Sidsjö i Mpd, Hyngelsböle i VB; lokalerna hafva upptagits, emedan arten sällan går så långt ner mot hafvet. Det senare stället är beläget 1 mil, det förra knappast $\frac{1}{2}$ från kusten.

Campanula latifolia — Den vid Sundsvall växande formen är hvitblommig liksom fjellformen.

C. rapunculoides — Mpd mellan Selånger och Töfva i stor mängd.

Myosotis silvatica — Mpd dels Hellsjö dels vid Sundsvall på slutningen af södra stadsberget; VB, Backen nära kyrkogården, antagligen förvildad. Huruvida arten vid Sundsvall och i dess omnejd är inhemska eller ej, torde vara svårt att afgöra. Som bekant, tillhör *M. silvatica* den Jemtländska fjellfloran och träffas därför i sällskap med *Saxifraga nivalis*, *Echinospermum deflexum* m. fl. alpina växter på Randklöfven i Medelpad, hvilket berg torde kunna betraktas som ett förberg till den Jemtländska högtrakten. På Siljeberget, hvilket tillhör samma bergsträckning som Sundsvalls norra stadsberg ¹⁾, har man funnit *Echinospermum deflexum*. Då ingen lär vilja bestrida, att *E. deflexum* är inhemska på Siljeberget, torde med samma rätt kunna antagas, att *M. silvatica* är det på norra och södra Stadsbergen vid Sundsvall. Men å andra sidan bör framhållas, att man sått gräsfrö och planterat skog i närheten af fyndorterna på n. stadsberget och vid Hellsjö, så att arten kan hafva haft ett fremmande ursprung. Vare härmed huru som helst, trifves *M. silvatica* här mycket bra och förökar sig starkt.

1) Der fans *M. silvatica* redan 1884; se nyss citerade "Bidrag etc".

M. stricta — VB, Backen i stor mängd; ny för provinsen.

Asperugo procumbens — En upprätt växande form iakttogs vid Lefvar i VB.

Thymus chamædrys — Till det förut kända växestället (se nyss nämnda "Bidrag"!) må läggas ännu ett inom Mpd, nemligen Johannesbacke i Borgsjö socken.

Glechoma hederacea — VB, Strömbäck, otvifvelaktigt der inhemsk och såsom sådan ny för provinsen ¹⁾

Veronica verna — VB, Backen.

Verbascum nigrum δ *cuspidatum* — Mpd, Selånger. De nedre skärmen hafva udden dubbelt så lång som skifvan, de öfversta stjelkbladen deremot hafva udd och skifva lika långa.

Limosella aquatica — Mpd, Högom i ån, Tynnderö och Nacka i hafsvikar.

Primula farinosa — Mpd, Alnön (mellan Strand och Alvik).

Coriandrum sativum — Mpd, Sundsvall på en ruderatplats nära nya skolhuset; Vifsta varf på barlast.

Heracleum sibiricum β *angustifolium* — Sundsvall, på sluttningen af södra Stadsberget mellan "Stenhammaren" och staden. Bladflikar understundom 1 d.m. långa, men endast 12 m.m. breda. Denne form är förmodligen identisk med β *elegans* KOCH.

Ranunculus cassubicus — Mpd, Indalselfven vid Berge och Löfudden.

R. lapponicus — Ågm, Själevads socken.

R. repens f. *flore pleno* — VB, Baggböle. Kronbladens antal vexlande mellan 8 och 15. Foder, ståndare och pistiller af normal form och vanligt antal.

1) C. MELANDER omnämner visserligen denna art från Skellefteå, men anmärker, att den troligen blifvit införd med trädgårdsalster. Se Bot. Not. 1884 pag. 206: C. MELANDER, "Bidrag till Vesterbottens och Lapplands Flora".

R. polyanthemos — Gistaholmarne i Kringelfjärden.

Batrachium marinum — Mpd: Sundsvallsfjärden vid Tjufholmen, Tynderösundet.

B. confervoides — Mpd, Alnösundet vid Nacka.

Ficaria verna — Till de förut kända tvenne lokalerna från Mpd må läggas: Alnön, Nyvik.

Anemone hepatica f. *rosea* — blommor rent röda. Denna färgvarietet ⁶⁾ är synnerligen konstant. Jag hade förra våren (1884) iakttagit 10 rödblommiga, kraftiga stånd i stadens närhet samt utmärkt de lokaler, på hvilka de växte. Bredvid tre af dessa funnos små, ännu sterila, stånd, hvardera skjutande endast ett blad. Såväl de gamla stånden som de unga, hvilka uppenbarligen voro fröplantor från år 1882 eller 1883, hade sistlidne vår (1885) röda blommor. Att blomans färg i dessa fall nedärfts med fröna, är redan af det nämnda tydligt; bästa beviset därför ligger dock i det förhållandet, att personer i trakten inflyttat den röda varieteten i trädgårdar, insamlat dess frö, skickat bort dessa att sås på andra orter och erfarit, att de uppkomna plantorna bibehållit sin klart röda färg.

Såväl den röda som den blå *A. hepatica* hafva en storblommig och en småblommig form, den förre har kalkbladens längd circa 15 m.m., den senare circa 10 m.m. Då kalkbladens vexlande storlek ej synes stå i något samband med befruktningen, torde den väl bero på för växten mer eller mindre gynnsamma lokala förhållande.

⁶⁾ HARTMANS Flora känner ej någon form med röda blommor, men väl en med violetta. BLYTT nämner, att arten kan hafva röd-violetta blommor, men förbiser liksom HARTMAN den rent röda färgvarieteten. ARESCHOU (Skånes Flora), LANGE (Dansk Flora) och NYMAN (Sveriges fanerogamer) uppgifva deremot riktigt, att färgen kan vara ej mindre röd och blå än hvit. Den af BLYTT och HARTMAN iakttagna violetta färgen förekommer rätt ofta hos denna art, men är dels genom flere nyanser nära förbunden med den blå och sålunda föga utmärkt, dels troligen icke konstant.

Caltha palustris. — I VB vid Holmsunds badhus insamlades af denna art en *f. pygmæa*, som hade blad och blommor ej större än hos *Ficaria verna*; så t. ex. voro rotbladen på vissa exemplar endast 2 c. m. breda.

Trollius europæus. — Denna enligt MELANDER (l. c. pag. 208) i Vesterbottens kustland sällsynta art fann jag vid Sörmjöle. Det var en lågväxt form med ogrenad stjelk.

Aconitum lycoctonum — med nästan rent hvita blommor förekommer i en skogsdunge vid Tunadal i Mpd.

Actæa spicata. — VB, Hyngelsböle.

Papaver nudicaule. — VB, Grisebacka, förvildad.

Erysimum hieraciifolium. — Mpd, Gistaholmarne i Kringelfjärden; Rödön.

Barbarea vulgaris. — VB, Umeå, flerstädes som åkerogräs t. ex. Nydala, Tafle. Af HARTMAN ej upptagen för VB.

Nasturtium silvestre. — Mpd, Eriksdal, på barlast; naturaliserad.

Bunias orientalis. — Mpd, Petersvik, på barlast.

Capsella bursa pastoris f. integrifolia RETZ. — I ymnighet på Umeå-elfvens strand, nära Grisebacka.

Thlaspi alpestre. — Mpd, Bremön; ny för provinsen.

Subularia aquatica. — Mpd, i grunda vikar af Alnösundet.

Geranium silvaticum f. parviflora H. v. Post — är troligen spridd öfverallt i de norra kustlandskapen; så förekommer den t. ex. flerstädes mellan Umeå och Örnsköldsvik.

Melandrium pratense × *silvestre* — Mpd, Eriksdal. Då denne hybrid ej förut blifvit anmärkt inom

vårt florområde, torde det ej vara ur vägen att här något närmare redogöra för honom. ¹⁾

Begge stamarternas karakterer synas i ganska lika grad framträda hos de anträffade exemplaren. Stammen är kraftig såsom hos *M. pratense*, men smidig och upptill brun såsom hos *M. silvestre*; dess behåring utgöres, i synnerhet upptill, dels af större mjukare hår, bildade af långa celler dels af mindre glandelförande hår med kortare celler. I detta hänseende närmar den sig sålunda *M. pratense*, — hos *M. silvestre* äro alla håren långa utan glandler — om än de olika trichomernas inbördes mängd ej äro densamma hos begge. Hybriden har nemligen flere normala hår och färre glandelhår, då deremot hos *M. pratense* tvärtom de senare äro till antalet öfvervägande. Bladen äro lancettlika, långsamt tillspetsade, 4 gånger så långa som breda (= *M. pratense*). Blomkronan är liksom hos *M. silvestre* om dagen öppen, luktlös och röd; kapselns tänder tillbakaböjda såsom hos *M. silvestre*, men parvis förenade såsom hos *M. pratense*. Ungefär hälften af fröna synas vara förkrympta; angående frömjölets beskaffenhet känner jag intet, ty de begge anträffade stånden buro honblommor. Växten syntes vara flerårig, men någon bestämd upplysning kan ej meddelas i detta hänseende, emedan roten lemnades kvar för att ännu en gång kunna skattas.

Viscaria media (*V. alpina* × *vulgaris*) — Ågm., Bäckfjärdens strand. Bland en stor mängd exemplar af *V. alpina* fann jag vid närmare granskning tvenne, som tydligen tillhöra nämnde hybrid. De begge stånden äro hvarandra habituellt ganska olika; det ena, 11 c.m. högt, har korta, 5 m.m. breda, rotblad, det andra, 19 c.m. högt har dessa blad långa, knappast

¹⁾ Den, som önskar höra mera om hithörande hybridformer, tager jag mig friheten hänvisa till C. O. FOCKES arbete "Die Pflanzenmischlinge" pag. 66—68.

2 m.m. breda. I afseende på stjelkens klibbhårighet, blomställningens och blommornas form råder öfverensstämmelse med beskrifningen i HARTMANS Flora; deremot äro stjelkbladen nedtill (d. v. s. i vinkeln, der de vuxit samman) ullhåriga, ehuru i betydligt mindre grad än hos *V. vulgaris*. Anmärkas bör, dels att jag ingenstädes i fyndortens närhet anträffade *V. vulgaris* dels att de hybrida exemplaren syntes blomma något tidigare än *V. alpina*.

Elatine hydropiper — fins allmänt i Selångersån och i Alnösundet på bankar och i grunda vikar.

Alchemilla vulgaris v. *grandis* BLYTT. — Denne fjellform förekommer i trakten af Sundsvall såväl på norra stadsberget som på Alnös höjder vid smärre bäckar och gifver oss ännu ett exempel på Medelpadsflorans subalpina skaplynne.

Rubus idæus v. *denudata* P. J. MÜLL. — Alnön på en skogsbacke nära Nacka.

R. „, * *simplicifolia* — funnen på Alnön när Eriksdal. Formen är i det hänseendet anmärkningsvärd, att de sterila årsskottens blad oftare äro enkla än de blombärande grenarnes.¹⁾ För öfrigt är denna varietet i Medelpad²⁾ icke konstant, utan genom mångfaldiga öfvergångsformer förbunden med artens hufvudtyp. Den syntes här liksom i Tyskland och Norge vara steril och företedde bilden af en genom ogynsamma lefnadsvillkor alstrad abnormitet.

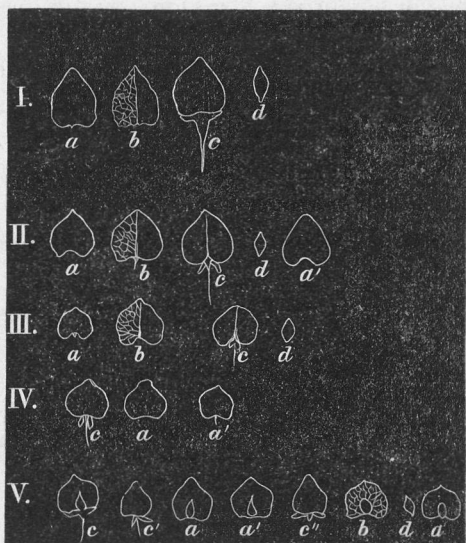
R. chamæmorus — en *f. fissis petalis*, hvilken hade kronbladen flikade på samma sätt, som den in-

¹⁾ På öfriga skandinaviska lokaler hafva enligt HARTMAN och BLYTT företrädesvis blomskottens bladen enkla; så ock i Tyskland (FOCKE i "Synopsis Ruborum" pag. 100) och England (BABINGTON i "Manual etc" pag. 107).

²⁾ Af K. A. TH. SETH funnen mellan Tunadal och Korsta; här såg jag blott några få exemplar. De öfverensstämde med de här omnämnda från den andra fyndorten.

galunda ovanliga analoga formen af *R. arcticus*, fann jag vid Nydala, ej långt från Umeå.

Rumex domesticus — förekommer i Mpd och Ågm ganska allmänt, men synes uppträda under en från den sydsvenska typen något afvikande form; bladen äro nemligen smalare och mindre, stjelken enkel eller föga grenig, blomställningen derigenom fattig, de inre



- I = *Rumex hippolapathum* Fr.
 II = „ *armoraciæfolius*.
 III = „ *domesticus* Hn.
 IV = „ „ *f. borealis*.
 V = *propinquus* J. E. Areschoug.
 a, a', b, b', = inre kalkblad.
 c, c' c'' = kalkblad vid fruktmognaden.
 d = frukt.

kalkbladen nedtill föga urnupna, ofta nästan tvära, men deremot ganska tydligt spetsade. Då denne form är ganska konstant och förmodligen utbredd öfver större delen af Norrland, torde den förtjena att upptagas under särskildt namn: *f. borealis*. På närstående tafla (under bild IV) har jag afbildat dels inre kalkblad, tillhörande plantor från solig (*a'*) och skug-

gig (*a*) lokal något före fruktmognaden, dels såväl yttre som inre kalkblad i det tillstånd de befinna sig vid fruktmognaden (*c*).

Endast på en lokal i Norrland har jag sett *R. domesticus* uppträda i den yppiga gestalt, som är utmärkande för denna arts sydliga former, och det var på Tjufholmen i Sundsvallsfjärden, der dess sällskap, *Triticum acutum*, tydligen förrådde dess ursprung från sydligare kust. För att i någon mån kunna bedöma kalkbladens olikhet hos den sydlige och nordlige formen af *R. domesticus*, har jag i fig. III aftecknat den förres inre kalkblad (*a* är ett ungt, *b* ett äldre, *c* ett sådant vid fruktmognaden). De flesta exemplaren hade kalkblad liknande fig. III *c*, endast på ett stånd, som syntes vara en mellanform mellan den sydliga och nordliga typen, hade de formen af III *a* och *b*. Frukten III *d* tillhör kalken III *e*.

Rumex propinquus J. E. Areschoug — Tynderöskären. Denne hybrid, som i Sveriges sydliga landskap är en tjockstammig, rikt förgrenad och med luxuriös blomställning utrustad ört, företedde här bilden af en hög, smärt och spenslig växt (stjelkens diameter nedtill 5 m.m.) med få och korta grenar i blomställningen. Äfven de inre kalkbladen afvika från hufvudtypen. De äro till ytan mindre, ofta i förhållande till bredden längre, ej tandade, vid basen tvära eller föga urnupna, allt karakterer, hvilka förklaras deraf, att i fråga varande växt bildats af och tagit arf efter *R. domesticus f. borealis*. Tyvärr hade jag ej tillfälle att få se exemplar med fullt mogna frukter, så att de yttre kalkbladens läge vid fruktmognaden kunnat angifvas, hvadan bilderna V *c*, *c'*, *c''* äro tecknade efter fullvuxna, men ännu gröna kalkar. På fig. V är *a'* det grynbärande, *c'* och *c''* de öfriga kalkbladen i samma blomma; de öfriga bilderna tillhöra olika blommor och visa, att den hos sådana *Rumex*-hybrider, hvilka, så att säga, ännu ej stadgat sig,

vanliga variationen med hänsyn till kalkbladen äfven här kan i akt tagas.

Rumex armoraciaefolius ¹⁾ mihi — De inre kalkbladen utan gryn (fig. II), äggrundt hjertlika med urnupen bas, de yttre trubbiga, vid frukt-mognaden nerböjda; de nedre stjelkbladen aflånga, afsmalnande mot den hjertlika eller tvära basen. Funnen i Sundsvall vid Bünsows tjärn, i Sköns socken vid diken, i Tynderö vid en bäck nära sundet.

Rumex armoraciaefolius har tydligen uppstått genom korsning mellan *Rumex hippolapathum* och *Rumex domesticus*, ett antagande, som styrkes af de ofvan uppgifna karaktererna, i hvilka nämnda bägge arters kännetecken smält samman; emellertid äro dess pollen-korn af lika god beskaffenhet som hos *R. domesticus*, den är fertil och på de lokaler, der jag anträffat honom, föga variabel, hvarför den bör uppfattas som en redan utbildad, sjelfständig art. Den är mera förgrenad och har större blad än både *Rumex domesticus* och *Rumex hippolapathum*. De nedre stjelkbladen nå, fullt utvuxna, en längd (utom skaften) af 27—29 c.m. och en bredd af 10—11 c.m.; de äro föga krusiga, men starkt vågiga; bladskäften äro i förhållande till bladskifvan korta (5—7 c.m.).

Anmärkningsvärdt är, att frukten (II *d*) synes vara mindre än hos begge stamarterna (I och III *d*). För bättre öfversigts skull har jag afbildat äfven *Rumex hippolapathi* kalkblad och frukt (fig. I).

Callitriche stagnalis — Mpd, Alnön i grunda vikar; ny för provinsen (Uppland förut nordgräns).

Potamogeton perfoliatus. — Af denna art har jag i en vik af Alnösundet, nära Eriksdal, tagit en ganska anmärkningsvärd form. Hela stjelken är 10—

¹⁾ De nedre stjelkbladen påminna lifligt om *Nasturtium armoracia*; deraf namnet.

20 c.m. lång, stamleden förkortade och bladen derigenom närmade hvarandra, hvilket allt står i samband med de förhållanden, under hvilka han växte. Stranden är nemligen der långgrund och blifver förmodligen vid vissa vindar helt och hållet torrlagd, hvarigenom örten ur stånd sättes att utveckla sig normalt.

P. zosteraceus — Mpd, Tynderö bland *P. marinus* och *P. pectinatus*.

Carex ornithopoda — Mpd, Berge vid Indalselven i stor mängd; ny för provinsen.

Triticum acutum — Mpd, Tjufholmen i stor mängd. Oaktadt denna ö ej användes till barlastplats och ej besökes af fartyg i annat ändamål än för kolhemtning, torde dock i fråga varande art otvifvelaktigt vara dit införd. Ej mindre dess sällskap, (*Senecio Jacobæa* och den sydlige formen af *R. domesticus*), än den hvita, i Norrland eljest ej förekommande flygsanden, på hvilken arten växte, torde lemna bevis för riktigheten af mitt antagande. Emellertid är *Triticum acutum* på nämnda lokal fullt naturaliserad och torde vara svår att utrota, enär den helt och hållit genomvuxit en sandkulle af flere meters längd.

Schedonorus inermis — Mpd, Ortvikens på barlast.

„ *tectorum* — „ Eriksdal „

Poa compressa — „ Tunadal „

Aira bottnica — Tynderö, flerstädes vid kusten.

Phleum arenarium — Mpd, Eriksdal på barlast.

Tragopogon porrifolio-minor Thed.

en ny hybrid, funnen i Stockholm.

Af K. FR. THEDENIUS.

Blomkorgarne obetydligt, dock oftast något mindre än hos *Tragopogon porrifolius*, nästan likstora med eller stundom något större än dem hos *T. pratensis*,

icke obetydligt större än hos *T. minor*. De yttre blommorna liklånga med holkfjällen, till antalet omkring tolf i hvarje korg. Deras pip hvit. Pipöppningen gul och omgifven af gula hår. Brämet eller skifvan (tungan) blårod med stark dragning åt brunt och med små, gulaktiga tänder i spetsen. De inre blommorna knapt hälften så långa som de yttre. Deras pip och pipöppning äro lika de yttre blommornas till färg och hårlighet, men brämet eller skifvan är nedtill och något ofvan midten gul, nära spetsen med ett bredt tvärband af samma färg som kantblommornas skifva och, liksom dessa, med små, gula tänder i spetsen. En del blomkorgar hafva mellan de yttre, rödbruna kantblommorna och de inre, korta, till största delen gula blommorna, ett mindre antal blommor, der endast den nedre hälften af skifvan är gul, den öfre hälften rödbrun. Dessa blommor äro större (längre) än de inre och sins emellan olikstora, men kortare än de yttre. Blomkorgskaften näst under korgen uppblåsta, men något mindre uppblåsta och något smalare än hos *T. porrifolius*. Den uppblåsta delen småningom uppåt vidgad och öfverst föga smalare än holkens bas. Bladen något smalare och mindre styfva än hos *T. porrifolius*, men icke så smala och slaka som hos *T. minor*. Frukterna äro hos *T. porrifolius* mycket groftaggiga och föga mer än hälften så långa som penselskaften, hos *T. porrifolio-minor* något mindre groftaggiga än hos *T. porrifolius* och två tredjedelar så långa som penselskaften; hos *T. minor* icke taggiga, endast knottriga och hälften så långa som penselskaften. Hos *T. porrifolio-minor* utbilda endast en mindre del af blommorna mogen frukt. Hos båda föräldrarne gifva nästan alla blommorna mogen frukt.

Växten utgör en fullkomlig medelform till *Tragopogon porrifolius* och *T. minor*, mellan hvilka jag påträffat den växande. *T. pratensis* fans icke i grannskapet. Förra sommaren (1884) påträffade jag endast

ett stånd af hybriden. I år har jag haft två stånd att beskatta. Derigenom, att jag tagit bort de grenar, som utbildat blomkorgar och dessa således blifvit förhindrade att sätta frukt, hafva många grenar skjutit fram och bildat blomkorgar. Jag har i år insamlat mogna frukter af *Tragopogon pratensis* och utsått dem i närheten af de tre andra formerna: *T. porrifolius*, *T. minor* och *T. porrifolio-minor*, för att försöka att få hybrider af *T. pratensis* och de andre. Det dröjer dock tre—fyra år innan man kan få se verkan af att de olika formerna växa nära intill hvarandra. *Tragopogon*-arterna synas vara fallna för att hybridisera. Jag undrar huru det kan förhålla sig med Hieracierna!

Stockholm d. 23 Aug. 1885.

Quercus sessiliflora var. **subintegrifolia.**

Af J. PERSSON.

Med ofvanstående namn skulle man kanske kunna beteckna en i anseende till bladen ganska egendomlig form af *Quercus sessiliflora* Salisb. Ett öfvervägande antal blad äro nämligen: antingen helt och hållet helbräddade, aflångt äggrunda, eller med ett par bugter i ena kanten. Blott ett mindre antal hafva begge kanterna inskurva, men äfven de hafva spetsen utdragen, afsmalnande. Medelnerven är ofta krökt och bladskifvan derigenom sned. Basen vanligen på ena, eller begge sidorna något hjertlik, sällan på begge sidor jemt afsmalnande. Några helbräddade blad mättes och befunnos med en längd af 7—10 centimeter vara $2\frac{1}{2}$ — $3\frac{1}{2}$ c.m. breda. Ett, var 7 c.m. långt och $1\frac{1}{2}$ c.m. bredt.

Ifrågavarande form har anträffats i blott ett exemplar — ett nu 25 à 30 år gammalt träd — vid Högsmå i Glimåkra socken. Det observerades redan

under åren 1868—72 och befanns i år hafva vuxit betydligt, samt bibehållit sin bladform.

Hessleholm d. 19 Oct. 1885.

Vaccaria parviflora Moench.

funnen i Sverige.

Af ALFR. CALLMÉ.

Under ströftåg i Upsalatrakten i fjor höst påträffade jag bland sädesstubben på en åker vid Lassby backar $\frac{1}{8}$ mil sydvest från staden en växt, som jag vid undersökning och jemförelse med i Botaniska Museets herbarium förvarade exemplar fann vara ofvanstående. De par individer, som jag påträffade, voro topphuggna och blommade från sidoskott ur de nedre bladveckan. Under sommaren lär arten emellertid ha förekommit rätt ymnigt, efter hvad jag sedermera hört af personer, som då hade tillfälle att se densamma. Detta gaf mig anledning att hoppas, det växten äfven i år skulle bibehålla sig på lokalen. Då jag emellertid under nu gångna sommar eftersökte densamma, var den åker, på hvilken jag påträffade den i fjor, nyupplöjd, och på angränsande sädesfält stod den ej heller att finna. Arten är sålunda för tillfället ånyo försvunnen, och jag skulle ej heller ha inkräktat på Botaniska Notisernas utrymme med att omnämna fyndet af densamma, om ej dess geografiska utbredning gafve anledning att antaga, det den förr eller senare skall fatta fast fot äfven inom Skandinavien. Den förekommer nämligen, ehuru öfverallt sporadisk, öfver hela Europa med undantag af det nordligaste Ryssland samt *Skandinavien* och *Britiska öarne*. Att klimatet ej lägger hinder i vägen för dess fortkomst inom åtminstone södra och mellersta delen af Sverige, torde vara klart, då den träffades blommande för andra gången, såsom jag nämnde, i medio af September, och

den omständigheten, att det just är de båda af hafvet från det öfriga Europa skilda områdena, som ännu sakna arten, tyckes tala för, att dess utbredning mot nordvest hittills varit hämmad endast af det mellanliggande hafvet. Då den nu emellertid redan en gång uppträdt inom Skandinavien torde den kunna antagas böra återkomma ¹⁾, och det är därför jag velat fästa uppmärksamheten å densamma.

Vaccaria parviflora Moench (*Saponaria Vaccaria* L., *Vaccaria vulgaris* Host., *Gypsophila Vaccaria* Sibth. et Sm.) står närmast *Saponaria*, har liksom denna rörformigt foder och med lång klo försedda kronblad samt saknar ytterfoder, men skiljes från nämnda slägte genom felande bikrona samt upphöjdt 5-kantigt, nästan 5-vingadt foder. Vidare är den ettårig, medan *Saponaria* (sens. str. = *Bootia* Neck.) innefattar uteslutande perenna arter.

Stjelken är upprät, 1—2 fot hög, gaffelgrenad; bladen lancettlika, spetsiga, oskaftade, blågröna; blommorna i bladvecken, få, långskaftade, stora, ljusröda. Kapseln är äggformig.

Sedd på något afstånd påminner växten något om vår vanliga *Agrostemma Githago*, men är mindre och har ljusröda blommor. Förekomstsätt detsamma: bland säden i åkrar.

Upsala 1 okt. 1885.

1) Exemplar af ifrågavarande växt (under namn af *Vaccaria pyramidata* Flor. Wetter., som är ett yngre synonym) hafva i höst blifvit inlemnade i byte till Lunds botaniska förening, tagna i "Medelpad. Wifsta varf, Barlast, Juli 1885" af J. A. HOLM.

Dessutom finnes ex. af den i det skandinaviska herbariet å botaniska museet i Lund, hvarom kand. H. TEDIN meddelat: "Denna växt togs af mig första gången 1878 i en linåker i Balsby, Nosaby socken norr om Kristianstad. Troligen inkommen med linfröet, som under namn af Riga-frö köpts i Kristianstad. Året derpå togs den under liknande förhållanden men på annan plats inom samma by." I samma herb. finnes äfven ett ex. (som förut tillhört A. FALCKS herb., der det låg utan namn), taget vid Lund i juni 1869 af SVEN ÅKERBERG.

Bryum versicolor funden i Norge.

Af CHR. KAURIN.

Naar man reiser fra Dovre gjennem Opdal og har passeret Stationen Rise, derpaa reist over Vinstra Bro forbi Logaardene, kommer man til en Plads, som kaldes *Grinden*. Drivaelven løber her ganske nær Veien. Mellem Hovedelven og Veien kommer her en Bæk, der forener sig med hin. Denne Bæk er stedse aaben, Vinter og sommer, da den vælder ud af en Kilde, der strømmer ud af Jorden næsten i Niveau med Drivaelven. Paa den lille Halvö, som dannes af Bækken og Elven, hvor *Myricaria germanica* findes i stor Mængde, voxer mange sjældne Brya, f. Ex. *Br. Brownii*, *calophyllum*, *Blindii*, *Warneum*, *pynodermum* og dessuden *Ängstroemia* i stor Mængde. I Ly af de Tuer, som *Myricaria* danner, voxer her ogsaa *Bryum versicolor*. Den udmærker sig ved sin korte, tykke Kapsel med meget tyk Hals og stort høit convext Laag samt stive rödlige Blade. Den norske Form adskiller sig fra den tydske ved *nikkende*, ikke hængende Kapsel, hvis Laag ikke er fuldt saa høit, og kan derfor vel betragtes som en Varietet af hin. Ogsaa hos den norske bemærkede jeg, at fuldmodne og aldeles modne Kapsler findes blandede med hverandre.

Sande Præstegaard den 9:de October 1885.

Spridda växtgeografiska bidrag.

Af N. J. SCHEUTZ.

- Matricaria discoidea* DC. Öl. Färjestaden (Adj. J. Wickbom).
Filago montana var. *arvensis* (L.) Strömsholm i Virserum.
Inula Helenium L. Virserum (O. Ekelund).
Eupatorium cannabinum L. Bexheda och Hvetlanda (A. Samuelsson).
Serratula tinctoria L. Sjunnen i Skede; mycket sällsynt i inre Småland.

Onopordon Acanthium L. Haltåsa i Hvena (Adj. J. Wickbom) Hvetlanda (A. Samuelsson).

Crepis virens L. Trekanten nära Kalmar (Adj. J. Wickbom).

C. setosa Hall. Vexjö nära Smålands museum.

Hieracium aurantiacum L. var. *bicolor* Cust. Barkeryd vid Kramsäng (Adj. U. Montelin).

H. dubium L. Brusaholm i Vedbo härad.

H. cymosum L. Ökna.

H. Saxifragum Fr. Ökna.

Hypochoeris glabra L. Ingatorp (Fabrikör R. Tolf.)

Sambucus Ebulus L. Korsberga presteg., utan tvifvel ursprungligen planterad.

Galium saxatile L. Vexjö nedanför Solberget.

G. Mollugo L. Kalmar (Adj. J. Wickbom).

Cynoglossum officinale L. Virserum (O. Ekelund).

Thymus Chamædryas Fr. Hook i Svenarum (Adj. U. Montelin).

Nepeta Cataria L. Uplanda i Hvetlanda.

Leonurus Cardiaca L. Hvetlanda och Holtsbyholm i Alsheda (A. Samuelsson). Likasom andra ruderat-växter sällsynt i inre Småland.

Verbascum Thapsus L. β *cuspidatum* nov. var.

Hela växten tätt gulullig; öfversta bladen och blomskärmen tvärt afsmalnande i en lång udd. Analog med *V. thapsiforme* β *cuspidatum* och icke att förvexla med *V. Thapsus* var. *bracteatum*. Krafslösa $\frac{3}{4}$ mil från Kalmar.

V. thapso-nigrum Schiede. Öl. Skogsby.

Veronica hederæfolia L. Alsheda vid Slättåkra (A. Hedin).

Af *Melampyrum pratense* förekommer flerstädes kring Vexjö en form, som står mellan hufvudformen och var. *purpureum* och har kronan nedtill blekt hvitgul, i sin främre del mörkröd med på insidan gul underläpp; — den afviker från var. *purpureum* deruti, att kronan nedtill har samma färg som hos hufvudformen.

Lathræa Squamaria L. Ingatorp. Stenberga (A. Samuelsson). Gemla i Öja socken.

Plantago media L. var. *longifolia* G. Meyer, jfr. Marss. fl. v. Neu Vorp. "foliis oblongo-lanceolatis in petiolum longum attenuatis". Genom sina långskaftade blad har den ett något främmande utseende. Sandvik i Bergs socken (Kommendör Hyltén-Cavallius, som i Bot. Not. 1880 p. 192 kallat den var. *oblongata*).

Hedera Helix L. Kuarp i Pelarne, äfven med blommor (Fabrikör R. Tolf).

Conium maculatum L. Stenberga nära kyrkan (A. Samuelsson).

Heracleum sibiricum * *australe* Hartm. Kalmar (Adj. J. Wickbom)

Batrachium floribundum Bab., som är närmast beslägtad med *B. peltatum* Fr. och *heterophyllum* v. *crassicaule* Fr., torde knappt vara identisk med den svenska form, med hvilken S. A. Tullberg i Bot. Not. 1873 och Hartman i sin Handbok ed. 11 identifierat densamma. *B. floribundum* Bab., som är anmärkt äfven i Danmark, har de nedsänkta bladen skaftade med utstående icke sammanfallande, korta och hårfina flikar, i hvilkas spets finnas 1—2 hår; de flytande bladen sköldformiga, rundade, djupt 3-klufna med breda, vanligen 5-tandade flikar, blomskaft kortare än bladen; blommor medelstora med 8-mångnerviga kronblad; ståndare talrika (enl. Babington 20—30), längre än pistillerna; karpeller på klotrundt fäste, håriga. — Enligt engelska ex. och Babingtons Manual of Brit. Bot.

Anemone silvestris L. Öl. Borga hage i Repplinge socken (Adj. J. Wickbom).

A. ranunculoides L. Ökna vid Lillån.

Cardamine silvatica Link. Lidhem i Väckelsång (H. Brodin och K. Liedén).

Cardamine pratensis v. *acaulis* Bot. Not. 1882 p. 63 är väl samma form, som i Fries Fl. Scanica omnämnes såsom en forma "Pulchra *acaulis*, scapo uniflora".

Lepidium ruderales L. Ingatorps station mycket sparsamt.

Teesdalia nudicaulis (L.) Ekenäs i Kalmar län (Adj. J. Wickbom).

Camelina silvestris Wallr. Räfte station.

Parsetia incana (L.) var. *viridis* (Tausch). Högsby (Adj. J. Wickbom).

Draba muralis L. Kronob. län, Kosta glasbruk sparsamt (E. Fogelberg och G. Sundberg).

Geranium pratense L. Hvittaryds kyrkogård, trol. förvildad enl. ex. af H. Rydstedt.

G. columbinum L. Hulta i Alsheda.

G. bohemicum L. Ingatorps och Hults socknar (Fabrikör R. Tolf).

Hypericum montanum L. Kuarp i Pelarne (R. Tolf).

Helianthemum vulgare var. *obscurum* (Pers.) Nöbbeled i Öjaby.

Silene noctiflora L. Lindeberg i Jäth (P. Samuelsson).

Melandrium silvestre (Schkuhr) Nöbbeled i Öjaby (Lektor E. Melander).

Gypsophila muralis L., som på ett halft sekel ej återfunnits i Vexjö-trakten, anträffades sparsamt vid Vexjö sisl. Augusti månad.

Cerastium arvense L. Hook i Svenarum (Adj. Montelin).

Stellaria holostea L. Kalfshaga i Kalfsvik (S. Petersson).

Ribes alpinum L. Ingatorp på många ställen.

Sedum rupestre L. Kronob. län, Ekeberga sydost om kyrkan (A. Liljegren).

Rosa rubiginosa var. *horrida* Lge. Upl. Sigtuna (Kand. C. J. Johansson).

R. pomifera Herm. Sk. Kulla Gunnarstorp vid landsvägen; Kullaberg; vid vägen mellan Ramlösa och Helsingborg. Af J. P. Welander m. fl. funnen vid Balsberg.

R. mollissima var. *glabrata* Fr., form med undertill glandulösa blad; Gamleby och Westervik samt WG. Kärra nära Göteborg; allt enl. ex. samlade 1882 af D:r Winslow.

R. omissa Déségl., hvilken af Crépin hänföres till *Tomentosæ Coronataæ*, förväxlas ofta med varieteter af *R. mollissima*, hvilken sistnämnda den mycket liknar, så att jag i likhet med några rhodologer t. ex. Christ upptagit den såsom form under *R. mollissima*. Ex. har jag samlat vid Kalmar och Carlshamn.

R. umbelliflora var. *aberrans* Schz., Westervik (D:r Winslow 1882).

R. tomentosa Sm. Sk. Uddarp i Broby (Apotek. C. O. Hamnström 1868), en något afvikande form med något lutande nypon med nästan nedböjda foderblad.

R. tomentosa var. *glabrescens* Gabrielsson är en ganska anmärkningsvärd form från Lorentzberg vid Göteborg. En dylik form har D:r Winslow meddelat mig under namn af *R. toment. f. glabra* från Lerjeholm vid Göteborg 1884. Ex. från begge dessa ställen höra till samma varietet, som är analog med *R. mollissima* var. *glabrata*.

Vid Molde i Norge har lektor Lindeberg samlat en *Rosa*, som af Crépin i Primit. Mon. Rosar. anses för en form närbeslägtad med den svenska *R. mollissima* var. *glabrata* samt har obetydligt håriga blad med föga talrika glandler mellan sidonerverna på bladens undra sida samt de nedre bladen glandulösa på öfra sidan. I Hartmans flora ed. 7—10 samt i Bot. Notiser 1855 p. 168 hänföres denna form mindre rätt till *R. tomentosa*.

R. cinnamomea L. Virserum.

R. coriifolia Fr. floribus albis. Vexjö nära Tufvan.

Rubus Lindebergii P. J. Müll. Boh. Skapesund på Oroust (D:r Winslow 1883).

R. thyrsoides Wimm. Ön Jungfrun i Kalmar-sund (Adj. J. Wickbom).

R. thyrsoides var. *viridis* F. Aresch. Blek. mellan Nättraby och Sjuhalla, hvarest den har röda blommor. En afvikande form af denna varietet förekommer på Horsö i Kalmar län, som har lågt bågböjda nästan krypande årsskott, smal blomställning (vanl. enkel klase), bladlös eller med 1—2 små blad, nästan oväpnad; kronblad hvita; örtblad undertill håriga, gröngrå, samt teml. afvikande habitus från hufvudformen.

R. plicatus var. *incisa* Lindeb. Herb. Rub. Scand. n:o 6 är samma form, som jag i Vet. Akad:s Öfversigt 1880 kallat var. *laciniata*. (En med denna nära förvandt form har professor Lange i Dansk Bot. Tidskr. 3 Række, 2 Bind p. 263 beskrifvit under namn af var. *dissecta* Lge.)

R. Radula var. *microphylla* Lindeb. l. c. n:o 23 är alldeles samma form, som jag i Bot. Notiser 1873 kallat var. *viridis*.

R. corylifol. * *nemoralis* F. Aresch. Kalmar län, Örsjö station, 40 kilometer vester om Kalmar; för denna art hittills den från kusten mest aflägsna lokal i Smål., som blifvit anmärkt. Öl. Algutsrum (Adj. J. Wickbom).

R. cæsius β *laciniatus* nova var.! Vacker form, med småblad både på årsskott och blombärande grenar inskuret flikiga samt något mindre än hos hufvudformen. Öl. Lindåker i Thorslunda. Skild från var. *lobata*, som har folia lobata, ej laciniato-incisa.

R. cæsius γ *microphyllus* nova var.! Småblad 2—3 gånger mindre samt mera fint och hvasst sågade än hos hufvudformen. Öl. Thorslunda (Adj. J. Wickbom).

Den s. k. *Rubus pseudo-idaeus* från Skaftö i Bohuslän, som jag samlade 1879, är snarast att anse såsom *R. maximus* \times *Idæus*. Årsskottens beväpnning och form, uddbladets form, fodret m. m. tala härför, och *R. maximus* F. Aresch. växte i närheten. Vid närmare granskning har jag icke funnit något, som ger stöd åt den åsigten, att *R. cæsius* skulle vara den ena af föräldrarne till denna hybrida form från Skaftö,

hvilken dessutom betydligt afviker från former af *R. pseudo-idæus*, som jag sett från andra ställen i Sverige och Danmark. Årsskottens taggar äro icke borstlika, olikstora, utan små, starka och raka af alldeles samma form som hos *R. maximus*.

Potentilla recta L. Vexjö vid vägen till lasarettet 1884—85.

P. rupestris L. Tyngshult i Virserum (E. Andersson).

Geum rivale var. *pallidum* (C. A. Mey.) Vrigstad (R. Tolf).

G. intermedium Ehrh. Kulle i Kalfsvik (S. Petersson); Eksjö Hofgård (Kommendör Hyltén-Cavallius).

Lathyrus silvestris L. Hessleby (R. Tolf). I Smålands högtrakter mer sällsynt än *L. heterophyllus*. Ön Jungfrun i Kalmarsund (Adj. J. Wickbom).

Vicia cassubica L. Nöbbeled i Öjaby (lektor E. Melander). Gemla.

Melilotus arvensis Wallr. Hvetlanda (A. Samuelsson).

Trifolium repens monstros. *phyllanthum* Blek. Rosenborg vid Carlshamn.

Euphorbia Cyparissias L. Ingatorps kyrkogård. I Småland träffas den stundom så angripen af Aecidier, att den får ett ganska främmande utseende och har då benämnts *E. degener*.

Polygonum Bistorta L. Kalfsviks kyrkogård (P. Samuelsson).

P. viviparum L. Kläcklinge i Kalfsvik (S. Petersson), sydligaste växtstället i Smål.

P. strictum All. Trehörna i Urshult.

Fagopyrum tataricum (L.) Urshult allmän, i mannaminne ej odlad enl. Adj. J. Wickbom.

Rumex acutus L. Blek. Öljesjö i Lösen.

Thesium alpinum L. Vexjö norr om staden nära Surbrunnen. Vrigstad (R. Tolf). Ingatorp, Pelarne.

Chenopodium hybridum L. Lidhem i Väckelsång (H. Brodin).

C. murale L. Kalmar i gamla staden och på Malmen (Adj. J. Wickbom).

Salix nigricans Sm. Lönnberga socken. Brusaholm, på begge ställena enstaka buskar, såsom vanligt är i Småland.

S. depressa Fr. Eksjö Hofgård (Kommendör Hyltén-Cavallius).

Af *Myrica Gale* L. förekomma vid Vexjö buskar, som äro sambyggare med hanhängen sittande *ofvanför* honhängena på samma gren (ej, såsom i Hartmans flora uppgifves, honhängena sittande *ofvanför* hanhängena på samma gren).

Pinus strobus L. Vallsjö socken, Skrapstad, $\frac{4}{10}$ mil från Säfsjö och $\frac{3}{10}$ mil från närmaste gård. Två buskar midt i barrskog, funna 1884 af jernv. bokhållare Isak Petersson enl. mig meddelade ex.

Ceratophyllum demersum L. Urshult, i Åsnen vid Getnön (Adj. P. Strandmark). Ny för Kronob. län.

- Epipactis atrorubens* Hoffm. Berga i Högsby (Adj. J. Wickbom).
E. latifolia (L.) Högsby (Adj. J. Wickbom).
Listera cordata (L.) Gasslanda i Gårdsby.
Malaxis paludosa (L.) Ingatorp (R. Tolf).
Allium arenarium L. Ön Jungfrun i Kalmarsund (Adj. J. Wickbom).
Convallaria verticillata L. Nöbbeled i Öjaby (lektor E. Melander).
C. multiflora L. Ingatorp. Hvetlanda. Nöbbeled i Öjaby (lektor E. Melander).
Juncus squarrosus L. Stensåkra i Bexheda (A. Samuelsson).
Acorus Calamus L. Öhr mellan gästgifvareg. och Horda (lektor E. Melander).
Potamogeton nitens Web. Hvetlanda (A. Samuelsson).
P. obtusifolius Mert. & Koch. Alvestad. Wexiö vid vägen till Vallen nära Söresjö.
P. crispus L. Emån i Bexheda (A. Samuelsson).
Typha latifolia L. Östanå i Hvetlanda samt Smedbelgen i Nye (A. Samuelsson).
Carex paludosa Good. Hvetlanda (A. Samuelsson).
C. Hornschuchiana Hoppe. Vexiö nära Tufvan.
C. Oederi (Ehnh.) var. *oedocarpa* Ands. Sund i Jersnäs (Adj. U. Montelin).
C. livida (Wg.) Wada-dalen i Hessleby (R. Tolf).
C. globularis L. Löfsjö i Ekeberga enl. ex. samlade af A. Liljegen. Sydligaste växtlokalen i Sverige.
C. tricostrata Fr. Sund i Jersnäs (Adj. U. Montelin).
C. loliacea L. Skurugata (R. Tolf).
C. paradoxa Willd. Eksjö (R. Tolf).
C. microstachya Ehrh. Ingatorp (R. Tolf). Jönköping vid vattenledningen enl. uppgift af grefve C. Mörner. Icke anmärkt i Kronobergs och Kalmar län.
Festuca elatior var. *subloliacea* Hartm. Ekeberga socken.
Schedonorus erectus (Huds.) Ebbetorp i Dörby socken (Adj. J. Wickbom).
Poa sudetica Hænke. Wada-dalen i Hessleby
Trisetum flavescens (L.) Sund i Jersnäs (Adj. U. Montelin). Ebbetorp i Dörby (Adj. J. Wickbom).
Airopsis caryophyllea (L.) Ebbetorp i Dörby (Adj. J. Wickbom).
Holcus mollis L. Barkeryds Skattegård (Adj. U. Montelin).
Milium effusum L. Wada-dalen i Hessleby (R. Tolf).
Setaria viridis (L.) Torne station, Urshult och Hultsfred (Adj. J. Wickbom) Bexheda (A. Samuelsson). Öjaby socken.
Hierochloa borealis (Schrud.) Ryd i Karlstorp (R. Tolf).
Polysticum spinulosum var. *dilatatum* (Hoffm.) Wada-dalen i Hessleby.
Asplenium Filix femina var. *complicatum* Hartm. Tyngshult i Öjaby. Barkeryd och flere andra ställen i Smål.
A. Breynii Retz. Hattkullen i Ingatorp (R. Tolf). Fagerkullen i Hessleby.
Struthiopteris germanica Willd. Hjelmalyd i Saby (A. H. A. Åberg). Hultsfred (Adj. J. Wickbom).

- Botrychium matricariaefolium* A. Br. Väckelsång ej långt från kyrkan (K. Liedén och A. Bredin).
- Lycopodium inundatum* L. Ingatorp (R. Tolf). Kläcklinge i Kalfsvik.
- L. complan.* var. *Chamaecyparissus* (A. Br.) Hjeltevad i Ingatorp (R. Tolf).
- Hypnum imponens* H. Halland, Qvibille.
- Brachythecium Mildeanum* Sch. Öl. Borgholm 1881. Ex. bestämda af lektor Arnell.
- Amblystegium fluviatile* Sch. Sk. Margretetorp.
- Anomodon attenuatus* Hüb. Sk. Margretetorp.
- Orthotrichum gymnostomum* Bruch. Vexjö i alléen vid Kampen.
- Tortula fallax* Schrad. Öl. Köpings bränter.
- Schistostega osmundacea* är i Bot. Notiser 1872 p. 72 orätt uppgifven för Gottland,
- Phascum subulatum* Fries Stirp. agri Femsj. från Femsjö är säkerl. *Ph. alternitolum* Rabenh. Ex. från Femsjö har jag ej sett. *Ph. subulatum* Rabenh. Hartm. flora ed. 10 är sålunda ej med säkerhet funnen i Smål.
- Dicranum majus* Turn., *Leptotrichum homomallum* Sch., *Pogonatum urnigerum* och *Anomodon longifolius* Hartm. Nöbbeled i Öjaby. Bland mossor, som i Hartmans flora ed. 10 uppgifvas förekomma från Skåne upp i Svealand, äro icke hittills anmärkta i Smål. Bryum *turbinatum*, *Pottia Heimii* och *Phascum muticum*.
- Jungermannia orcadensis* Hook. Skurugata (E. Vetterhall och R. Tolf).
- J. minuta* Dicks. Nöbbeled i Öjaby.
- J. verruculosa* Lindb. Evedal nära Vexjö. I Bot. Notiser 1878 orätt ansedd för en form af *J. minuta*.
- Anm. Alla ofvan uppgifna växtställen äro belägna i Småland, så vida icke någon annan provins särskildt uppgifves.

Lärda sällskaps sammanträden.

Vetenskapsakademien d. 16 sept. Till införande i akademiens handlingar antogs en afhandling af prof. A. G. NATHORST: *Nouvelles observations sur les traces d'animaux et autres phénomènes d'origine purement mécanique, décrites comme algues fossiles.* — Prof. WITTRÖCK redogjorde för en reseberättelse ingifven af lektor K. LÖNNROTH, samt för R. BOLDS afhandling om Sibiriens Chlorofyllophyceer. Densamme inlemnade för intagande i akademiens skrifter 1) "Bidrag till de physiologiske Vævsystems Udviklingshistorie hos nogle Algeslægter" af amanuensen N. WILLE, samt 2) "Bidrag till Amerikas Desmideeflora" af stud. G. LAGERHEIM.

Den 14 okt. Prof. V. B. WITTRÖCK höll föredrag "Om könsfördelningen hos *Acer platanoides* L. och en del andra *Acer*-arter" samt inlemnade för införande i Öfversigten en afhandling öfver detta ämne. Densamme anmälde dessutom för införande i Öfversigten en af stud. G. LAGERHEIM författad uppsats med titel: "*Codiolum polyrhizum* n. sp., ett bidrag till kännedomen om släktet *Codiolum* A. Br." och redogjorde för uppsatsens innehåll.

Societas pro fauna et flora fennica d. 13 maj. Den komité, som erhållit uppdraget att vidtaga alla anordningar för anställande af växtfenologiska iakttagelser år 1883 i Sodankylä, Wasa, Wärtsilä och Helsingfors, hade till mötet inkommit med skriftligt meddelande om fullgjort åliggande. Iualles har för iakttagelsernas anställande utgifvits 5,100 mrk. Sedan samtliga växtannotationer preliminärt ordnats af iakttagarne, har redigeringen till ett helt ålegat dr. KIHLMAN, samt har arbetet redan blifvit anmaldt för sällskapet och inlemnadt till tryckning. — De botaniska samlingarne hafva under senaste året ökats med 787 kärlväxter, 468 mossor m. m. — Till sällskapet inlemnades af dr. Brotherus reseberättelse öfver af honom för en tid sedan verkställd resa till Kuusamo lappmark. — Prof. NORRELLIN hade till samlingarne insänt en hybrid mellan *Anemone ranunculoides* och *nemorosa* äfvensom en modifikation med dubbla blommor af *A. HEPATICA* hvilka hvardera förevisades vid mötet. — Likaså förevisades en af prof. SÆLAN vid granskningen af epilobiumformer å härvarande museum funnen hybrid mellan *Epilobium alsinifolium* och *palustre*.

Societas pro fauna et flora fennica d. 10 okt. Hr. BRENNER förevisade åtskilliga växter, deribland en hybrid af *Carduus nutans* och *C. crispus* från Skatudden, öfver hvilken en uppsats inlemnades till meddelandena. Hr. SÆLAN förevisade ex. af *Galium tricorne*, tagna på holmen Lindörn i Haikko fjärd nära Borgå; växten var egentligen utbredd längs södra Europa, ostligt ända till Centralasien, men spridd h. o. d. i mellersta Europa, nordligast till England. Vidare företeddes af hr. ZIDBÄCK insända egendomliga missbildningar af gran och tall. Hr. REUTER inlemnade ex. af den för Finland nya strandkålen, *Crambe maritima*, tagna på en liten holme under Tvärminne by i Ekenäs skärgård. samt omnämde att samma växt torde vara iakttagen äfven på en liten låg holme nära Utö i Korpo. — Hr. KIHLMAN föredrog om några hybrida gräs, nemligen *Calamagrostis acutifolia* (= *arundinacea* × *epigejos*) från Esbo, en närstående form från Sjundeå, *Alopecurus geniculatus* × *pratensis* från Kyrkslätt i två något olika former. — Hr. LINDBERG omnämde ss. prof på egendomlig geografisk utbredning att den hittills blott på de näknaste fjelltopparne, nära snögränsen växande mossan *Antelia nivalis* blifvit funnen af hans son Harald vid en dikeskant i Lojo.

Botaniska Sällskapet i Stockholm förhandlingar.

Andra årgången. 7. Den 27 December 1884.

1. Professor **V. B. Wittrock** höll föredrag om pleomorfismen hos inflorescensen af *Acer platanoides* L. samt dess biologiska betydelse.*)

2. Professor **V. B. Wittrock** beskref, under föreläsande af lefvande och spritlagda exemplar, en ny varietet af tranbärsbusken.

Oxycoccus palustris Pers. var. *citriiformis* Wittr. nov. var.

Var. *baccis oblongo-citriiformibus*, longitudine (12—17 mm.) fere duplo majore quam crassitudine (6,5—9 mm.):

Habitat in Suecia, in Sandängen paroeciæ Björkäng in Vestrogothia, ubi legit cl. Aug. Sandén, qui exemplaria viva (18²⁵/₁₂84 lecta) mihi benevole communicavit**).

Denna varietet skiljer sig från hufvudformen genom sina aflångt-citronformiga bär, genom hvilka den påminner om vissa former af den nordamerikanska *O. macrocarpus* (Ait.) Pursh***). Blomskaft, skärm och foder äro håriga såsom hos hufvudformen — ej glatta såsom hos varieteteten *microcarpa* (Turcz.). Örtbladen äro fullt så stora som hos hufvudformen.

Herr Aug. Sandén meddelar i bref, att han observerat växten sedan omkring 20 år tillbaka och att

*) Föredraget kommer att, åtföljdt af afbildningar, tryckas i Kgl. Vetenskapsakademiens skrifter.

***) I sprit inlagda exemplar af växten skänktes förliden höst till Riksmusei botaniska afdelning af herr C. Vilh. Hartman. Äfven dessa exemplar voro tagna på samma lokal af herr Aug. Sandén.

****) Se "Cranberry Culture" by Joseph J. White. New York 1870. Figg. 1 och 2.

bärens form hållit sig fullt konstant. Han omnämner derjemte, att han "år 1878—79 sett tranbär af liknande form, ehuru icke fullt så långa i förhållande till bredden, på ett annat ställe, nemligen Östergötland, Högby socken, Skogssjö".

3. Herr **Fritz Haupt**: Om stolonier. *)

Literaturofversigt.

Grönvall, A. L., Bidrag till kännedomen om de nordiska arterna af de båda löfmosse-släktena *Orthotrichum* och *Ulota*. 24 sid. 4: + 1 pl. (Redogörelse f. allm. lärov. i Malmö Ystad och Trelleborg under läsåret 1884—85. Malmö 1885).

Vi hafva brukat att utförligare referera botaniska uppsatser i läroverksprogrammen, efter som dessa ofta äro svårtillgängliga för flertalet af Bot. Not:s läsare. Då ifrågavarande arbete är tillgängligt i bokhandeln, vilja vi endast uppräknade de nya formerna och vid de nya arterna aftrycka hvad förf. sjelf framhåller såsom mest utmärkande. Liksom Venturi lägger förf. mycken vikt vid stomatas förhållande på kapselen samt på de yttre kapseltändernas rikningsförhållanden och ytbeskaffenhet; ciliernas antal är deremot af ingen betydelse. Beskrifning lemnar förf. öfver alla arterna utom de rent arktiska.

Med stomata nuda: *O. rupestre* Schleich. β *elongatum* Vent., γ *acutum*, ϵ *arboreum*.

Med stomata periphраста: *O. cupulatum* Hoffm. β *riparium* (Sch. Syn.), γ *Rudolphianum* Sch. (*O. Floerkii* Hornsch.).

O. abbreviatum Grönv. skiljer sig från den föregående hufvudsakligen genom kortare blad och kapsel, betydligt längre hals, något mera hårig mössa, blekare, oftast något genombrutna tänder samt närvaron af rudimentära cilier.

*) Afh. härom kommer att publiceras uti Bihang till K. Sv. Vet.-Ak. Handl.

Stomata öfvervägande holo- eller hemi-periphраста (understundom blandade med pseudonuda): *O. Schimperii* Hamm. β *major*. — *O. stramineum* Hornsch. β *debilis*.

O. obscurum Grön. Utmärkt genom en ganska egendomlig habitus, synes denna art mest beslätad med *O. Schimperii* och *O. stramineum*. Från den förra skiljer den sig genom något smalare blad, med mera förtjockade cellväggar, smalare, något utskjutande kapsel, betydligt längre hals samt genom inflorescensen [hanblommor på en egen gren]; från den senare genom mera tunnväggig kapsel, längre, vid basen mera tvärt afsatt hals samt genom för det mesta mindre öfvertäckta stomata.

O. scanicum Grön. I afseende på bladens cellväf påminner den starkt om *O. diaphanum* eller *O. rivulare*; men med den förra har den för öfrigt intet gemensamt, och från den senare skiljer den sig — bland annat — väsentligen genom sin bladform [blad lancettlika, kort spetsade, glatta]. Det för densamma i all synnerhet utmärkande är det inre peristomets beskaffenhet [cilier 16, n. lika långa, linesmalt lancettlika, något papillösa, nedtill något bredare].

O. latifolium Grön. differt ab *O. pallente* simile foliis latioribus dentibus externis majoribus, peristomio interno octo-ciliato, ciliis latioribus nec non stomatibus magis immersis.

Stomata (öfvervägande eller uteslutande) pseudo-nuda:

O. Arnelli Grön. skiljer sig från *O. latifolium* genom något blekare och vidare mössa samt vanligen mera öppna stomata; från *O. pallens* genom bredare och färre (endast 8) cilier samt mindre tunnväggig kapsel.

O. pallens Br. β *pusillum* Grön. (= var. *parva* Vent.?).

O. pallidum Grön. skiljer sig från *O. pallens* genom egendomlig habitus, tydligt spetsade blad samt det inre peristomets beskaffenhet [cilier 8, linesmalt lancettlika, endast vid basen af en dubbel cellrad].

O. aurantiacum Grön. utmärkt från sina närmaste samslägtingar i synnerhet genom något högre, med rotludd beklädd stielk, mera regelbundet dikotomisk förgrening samt genom den uttömda kapselns form och färg.

Stomata nuda: *O. affine* Schrad. α *typicum* med form.: *vulgare*, *viride* och *lutescens*; β *pulvinatum* Vent. (*O. fastigiatum* auct.) f. *crassior*. *O. speciosum* Nees ab Es. β *striatum*. *Ulota Bruchii* Hornsch. β *norvegica*. *U. crispa* (Hedw.) Brid. γ *crispula* (Brid.) f. *lutescens* och f. *viridis*.

Warnstorf, C., Einige neue Arten und Formen europäischer Laubmoose. (Hedwigia 1885 sid. 92—96.)

Af 2 nya arter från Norge gifves följande beskrifning:

Pottia Krausei. Pflanzen in kleinen, dichtgedrängten, zusammenhängenden Trupps oder Rasen zwischen anderen Laubmoosen, bis 1 cm. hoch und oben gebräunt.

Stengel mehrjährig, wiederholt unter den Schopflättern sprossend und sich dadurch verjüngend.

Die unteren älteren Blätter ausgebleicht, ohne Chlorophyll, breit-zungen-lanzettförmig, mit kurzer, breiter, am Rande unregelmässig gesägter Spitze, in oder unter welcher die starke, meist rothbraune Rippe verschwindet. Die unteren Blätter der diesjährigen Sprosse kleiner, eilanzettlich, mit stets vor der Spitze verschwindender Rippe, nach oben grösser werdend, die obersten zu einer vielblättrigen Rosette vereinigt; letzere zungen-spatelförmig, mit kurzer, breiter, unregelmässig gesägter Spitze, in welcher die überaus kräftige, gewöhnlich rothbraune Rippe meist verschwindet; seltener als langer, stumpfer Endstachel austritt; Rand flach und nicht umgerollt. Zellen dicht mit Chlorophyll angefüllt (nur die Spitzen der Blätter sind häufiger entfärbt), im oberen und mittleren Theile der Blattfläche fast regelmässig sechseckig, mit verdickten Wänden, nicht warzig, durchscheinend und nach dem Blattgrunde allmählich in grössere, erweiterte, rechteckige, sehr durchsichtige, zum Theil chlorophyllose Zellen übergehend; überhaupt nach Grösse und Form auffallend mit denen von *P. Heimii* übereinstimmend.

Blüthen einhäusig, ♂ dicht unter der ♀ in den Achseln der oberen Blätter; Antheridien wenige, spärlich mit schwach keulig verdickten Paraphysen gemischt; ♀ endständig, Archegonienzahl gering; innere Perigonialblätter kurz eilanzettlich, mit vor der Spitze verschwindender Rippe.

Kapsel auf sehr dickem, seilartig links gedrehtem, anfänglich gelblichem, später rothbraunem, etwa 1 cm. hohem Stiele aufrecht, oval bis länglich-oval, braun, aus unregelmässigen dickwandigen, nach der Mündung auffallend an Grösse abnehmenden sechseckigen Zellen gewebt; Ring schmal, sich theilweise mit dem Deckel ablösend; Peristom fehlend. Deckel flach gewölbt, mit schiefem, stumpfem Schnabel, welcher halbe Kapsellänge erreicht. Sporen durchschnittlich 0,025 mm., seltener 0,019, sehr selten bis 0,03 mm. gross; gelb, durchscheinend und körnig.

Norwegen: Tromsø an Felsen Juli 1884 leg. Dr. Krause.

Das vorliegende Moos gehört zur Sectio *Eupottia* und zwar zu den Arten mit nichtlamellosen, aber an der Spitze gezähnten Blättern und tritt in mehrfacher Hinsicht mit *P. Heimii* Fürn. in Beziehung; allein sein Vorkommen an Felsen, die kürzere Blattspitze, die oberen chlorophyllreichen Blätter und ganz besonders der überaus dicke, stark seilartig gedrehte Kapselstiel unterscheiden es hinlänglich von jener Art.

Orthotrichum cylindricum. In sehr dichten, bis unter die jüngsten Sprossen durch braunen Wurzelfilz verbundenen gelbbraunlichen Rasen.

Stämmchen 1—3 cm. hoch, aufrecht, gabelästig, trocken dicht anliegend beblättert. Blätter straff aufrecht, feucht sich augenblicklich stark zurückkrümmend und dann aufrecht abstehend, breit-langlanzettlich, zugespitzt, vom Grunde bis unter die am Rande schön wellig crenulirte Spitze umgerollt, mit unter der Spitze verschwindender, verhältnissmässig schwacher Rippe, sehr durchscheinend. Zellen im oberen und mittleren Theile gross, unregelmässig oval, mit stark verdickten Wänden und einfachen, seltener zweitheiligen Papillen mässig dicht besetzt, nach unten verlängert und allmählich in langgestreckte glatte, rectanguläre Maschen übergehend, nur am Blattgrunde einige randständige Reihen quadratisch.

Blüthen einhäusig; ♂ Blüthen lateral, knospenförmig; Perigonialblätter 6—8 eiförmig, stumpf, ungerippt, ohne Papillen; Zellen im oberen Theile rhomboidisch, verdickt, nach unten in erweiterte sechseckige, dünnwandige Zellen übergehend.

Kapsel ganz über die Perichaetialblätter emporgehoben; gelbgrün, cylindrisch, ein wenig gebogen und geneigt, fast glatt oder oben sehr zart kurz 8-streifig, entleert, unterhalb der Mündung ein wenig verengt; Zellen langgestreckt mit phaneroporen Stomata, Deckel gewölbt, mit geraden Schnabel und am Grunde mit rothem Ringe; Haube kegelig, schmutzig weisslich, an der Spitze braun, etwa $\frac{2}{3}$ der Kapsel einhüllend, haarig, Haare knotig. Peristom doppelt; äussere Zähne 8, breit, an der Spitze fensterartig durchbrochen, sehr papillös, trocken zurückgeschlagen, Cilien 8, so lang wie die äusseren Zähne, breit und papillös. Sporen gelb, dicht mit Papillen besetzt, 0,022—0,027 mm.

Norwegen: Tromsø im Jahre 1884 leg. Dr Krause. — Nach meiner Ansicht eine ausgezeichnete Species, welche zur Section der *O. speciosa* in die Verwandtschaft des *O. speciosum* und *Killiasii* gehört. Sie ist von beiden Arten durch die dichten mit Wurzelfilz verwebten Rasen, die straff aufrechten, anliegenden Blätter, die grösseren, ovalen, dickwandigeren Zellen und die kürzere Haube verschieden. Herr Dr Venturi, welchem ich das Moos vorgelegt, hatte die Güte, mir ausführlich darüber zu referiren; ich schliesse mich seinem Urtheil, dass dasselbe den *O. speciosa* näher als den *O. arctica*, welche Schimper mit unter seine *O. anomala* begreift, an, obgleich die Haube mehr auf letzere, als auf erstere deutet.

Hennings, P., Das Präpariren von Herbarpflanzen mit schwefliger Säure-Lösung. (Verhandl. d. Bot. Ver. d. Pr. Brandenburg 25 Jahrg. Berlin 1884, sid. 219—220.)

I botaniska museet i Berlin har sedan några år med fördel användts för konservering af växtdeklar i stället för sprit en annan vätska bestående af 4 d. vatten och 1 d. sprit, mättad med svafvelsyrlighet. Förf. gjorde dervid snart den iakttagelsen att växter

sådana som *Lathræa Squamaria*, som en tid hade legat i denna vätska, icke allenast torkade mycket fort, utan äfven bibehöllo sin naturliga färg och icke ss. annars vanligen svartnade. Sedan försöktes samma metod på Begoniaceer och Crassulaceer. Förf. rekommenderar därför ungefär följande prepareringsmetod för sådana växter, som utmärka sig för sin saftrikedom eller sitt sega slem eller för tjock epidermis och till följd häraf torka mycket långsamt, ss. Euphorbiaceer, Crassulaceer, Cacteer etc., eller som innehålla ett mörkt färgämne, hvilket annars träder i dagen vid torkningen af bladen eller blommorna, ss. många Aroideer, Orchideer, Rubiaceer.

Tjockbladiga växter läggas vanligen en längre tid, $\frac{1}{2}$ till 1 dag, i ofvan nämnda vätska, spädare blommor ofta endast 5 min. till $\frac{1}{2}$ timme. Sedan torkas föremålen hastigt i ett varmt luftdrag (om vintern använde förf. härtill varmluftsventilerna i museet), om sommaren i drag eller solvärmē. Derpå läggas de mellan läskapper, som hårdt åtsnöras eller läggas de i en ståltrådsväxtpress och ut-sättas för en varm luftström. Växterna behöfva icke omläggas, äro i många fall på 1 dag, i andra på 2 à 3 dagar, fullkomligt torkade och hafva i de flesta fall bibehållit sin naturliga färg. Så t. ex. torkade de mjölksafrika, ledade klotrunda stammarne af *Euphorbia globosa* på 3 dagar, de saftiga och köttiga bladrosetterna af *Crassula*-, *Sempervivum*-, och *Echeveria*-arter på 2 dagar och safrika blomstänglar af Orchideer, Araceer, Melastomaceer på en dag.

Det låter dock ej bestridas att spädare blomdelar af så behandlade växter icke äro så dugliga för framtida undersökning som de på vanligt vis torkade. Men man kan ju torka en del af materialet på vanligt sätt.

Särskildt rekommenderas metoden åt personer som skola göra stora växtsamlingar i tropikerna.

Smärre notiser.

Myricaria germanica från Skåne kommer detta år att utdelas genom Lunds Botaniska Förenings byte. Arten är här visserligen icke annat än subspontau, men den förekommer dock på sådan lokal och under sådana förutsättningar, att man med skäl kan antaga, att den ofta blir af botanister iakttagen och insamlad. En kort notis om dess ursprung och första uppträdande har därför synts mig vara väl på sin plats. — Vid en excursion tillsammans med danska botanister på den torrlagda Ringsjöstranden förliden vår öfverraskades jag af att på ställen, der jag ofta förut ströfvat fram, finna talrika, frodiga och blommande exemplar af nämnda art. Vid närmare efterseende befans den redan vara utbredd öfver en sträcka af väl en kilometers längd, från Fairyhill till bortåt Kulleberga på

vestra Ringsjöns sydliga strandbrädd, men ingenstädes i buskar af mer än ett par års ålder. Den håller sig visserligen till endast den torrlagda marken och kunde således kanske af någon misstänkas för att hafva framkommit spontant efter sjöns sänkning. Jag kan emellertid konstatera, att fruktificerande buskar af denna art sedan flera år tillbaka funnits i en trädgård på närliggande höjder, hvadan man kan antaga som säkert, att de första fröna kommit flygande med vinden derifrån.

N. HJALMAR NILSSON.

Dupletter af löf- och hvitmossor från min afidne mans samlingar äro till salu. Mossorna äro från Sverige, Norge och Pyreneerna, en mindre samling från Nya Holland. Uppllysningar lemnas af Lektor H. W. Arnell, Jönköping.

Hertha Zetterstedt.

Hos Svanström & Co Stockholm Myntgatan 1.

kan erhållas:

Grått blomprensingspapper	format 360×445 mm.	Pris pr ris	3,50
Hvitt	” ” ” ”	” ” ” ”	10,—
Herbariepapper blå färgton	” ” ” ”	” ” ” ”	6,50.
” ” ” ”	” ” ” ”	” ” ” ”	9,—

Obs! De båda sistnämnda sorterna användas vid Riksmusei Botaniska afdelning.

Innehåll: L. M. NEUMAN, Anteckningar från en resa i södra och mellersta Norrland år 1885. — K. F. THEDENIUS, *Tragopogon porrifolium-minor* Thed. — J. PERSSON, *Quercus sessiliflora* var. *subintegrifolia*. — A. CALLMÉ, *Vaccaria parviflora* Moench. funnen i Sverige. — C. KAURIN, *Bryum versicolor* funden i Norge. — N. J. SCHEUTZ, Spridda växtgeografiska bidrag. — Lärda sällskaps sammanträden: V. B. WITTRÖCK, *Oxycoccus palustris* Pers. var. *citriformis* nov. var. — m. m. — Literaturöfversigt: A. L. GRÖNVALL, Bidrag till kännedomen om de nordiska arterna af de båda löfmossesläktena *Orthotrichum* och *Ulota*. — C. WARNSTORF, Einige neue Arten und Formen europäischer Laubmoose. — P. HENNINGS, Das Präparieren von Herbarpflanzen mit schwefliger Säure-Lösung. — Smärre notiser: *Myricaria germanica* från Skåne. — Annonser.